

109334 - ھەج قىلىش ئۈچۈن تىجارەت قىلىپ ئايلاندۇرىۋاتقان ئەسلى مالىدىن ئېلىش كېرەكمۇ؟

سۇئال

مەن تىجارەتچى، تىجارەتتىن قىلغان كىرىمىم ئائىلە-بالىلىرىمنىڭ خىراجىتىگە ئاران يېتىدۇ. ئەسلى مەبلەغدىن ئالمىسام ھەج قىلىشقا قادىر بولالمايمەن. ئۇ ۋاقىتتا ئەسلى مال كېمىيىپ، كېرىم نىسبىتى تۆۋەنلەيدۇ، ئۇ ئائىلە-بالىلىرىمنىڭ خىراجىتىگە يەتمەيدۇ، بۇنداق ھالەتتە ماڭا ھەج قىلىش پەرزىمۇ؟ بۇ ھەققە چۈشەنچە بېرىشىڭلارنى سورايمەن.

تەپسىلىي جاۋاب

بارلىق گۈزەل ماختاشلار ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى بولغان ئاللاھقا خاستۇر.

ھەج پەقەت قادىر بولالىغانلار ئۈچۈن پەرز بولىدۇ. بۇ ھەقتە ئاللاھ تائالا قۇرئان كەرىمدە مۇنداق دەيدۇ: **وَلِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ اِلَيْهِ سَبِيْلًا** تەرجىمىسى: **قادىر بولالىغان كىشىلەرنىڭ ئاللاھ ئۈچۈن كەبىنى زىيارەت قىلىشى ئۇلارغا پەرز قىلىندى.** [ئال-ئىمران 97-ئايەت].

ئىقتىسادى تەرەپتىن قادىر بولۇشنىڭ مەنىسى: ئۇ كىشىنىڭ ئۆزى ھەجدىن قايتىپ كەلگۈچە ئۆزى ۋە ئائىلە-بالىلىرىنىڭ خىراجىتىگە يەتكۈدەك ئىقتىسادىنىڭ بولىشىدىن ئىبارەتتۇر. شۇنداقلا ھەجدىن قايتىپ كەلگەندىن كېيىنمۇ ئۆزىنىڭ ۋە ئائىلە-بالىلىرىنىڭ خىراجىتىگە يەتكۈدەك بىر نەرسىنىڭ بولىشى كېرەكتۇر. مەسىلەن: يەر ياكى ئۆي ئىجارىسى ياكى ئايلىق ئىش ھەققى ياكى تىجارەت دېگەنگە ئوخشاش.

شۇنىڭ ئۈچۈن ئۇ كىشى، پايدىسىنى ئائىلە-بالىلىرىغا خىراجەت قىلىنىدىغان ئەسلى مەبلەغدىن ئېلىپھەج قىلسا، ئەسلى مەبلەغنىڭ كېمىيىشى بىلەن ئۇنىڭدىن كىلىدىغان پايدىمۇ كېمىيىپ، ئائىلە-بالىلىرىنىڭ خىراجىتى كەملىيدىغان ئىش بولسا، ئۇ كىشىگە ھەج قىلىش پەرز بولمايدۇ.

ئىبنى قۇدامە رەھىمەھۇللاھ مۇغنىي ناملىق ئەسىرىنىڭ 5-توم 12-بېتىدە مۇنداق دەيدۇ: "بىر كىشىنىڭ ئۆزى ياكى ئائىلە-بالىلىرى ئولتۇرۇشقا ئېھتىياجلىق بولغان زېمىن ياكى ئايلىق ئىجارىسى خىراجەت قىلىنىدىغان ئۆي ياكى تىجارەت ماللىرى بولۇپ، ئەسلى مەبلەغ ئىشلىتىلسە پايدىسى كېمىيىپ، ئائىلە-بالىلىرىنىڭ خىراجىتىگە يېتىشمىسە، ئۇ كىشىگە ھەج قىلىش زۆرۈر ئەمەس".

سەئۇدى ئەرەبىستان ئىلمى تەتقىقات دىنىي پەتىۋا تەشۋىقات كومىتېتى ئەزالىرىدىن مۇنداق سۇئال سورالغان: مەن مىسىرلىق، ئائىلە باشلىقى، ئائىلىدە ئايالىمۋە كىچىك ئىككى پەرزەنتىم بار، مىسىردا ئالىدىغان ئايلىق ئىش ھەققىم كۈندىلىك تۇرمۇشتا زۆرۈر بولغان ئائىلە خىراجىتىگە ئاران يېتىدۇ، مېنىڭ باشقا كىرىمىم يوق، مەن ئەرەب قولتۇقى دۆلەتلىرىنىڭ بىردە تۆت يىل ئىشلەپ

بىر ئاز مال توپلىدىم، ھاياتى دۇنيانىڭ تۈرلۈك قىيىنچىلىقلارغا تاقابىل تۇرۇش ئۈچۈن تۇرمۇشىمىزغا پايدىسى بولۇپ قالار دېگەن ئۈمىدە ئۇ پۇلنى ئىسلامى بانكىدا ئامانەت قويدۇم، ھازىر مېنىڭ ئايلىق ئىش ھەققىم بىلەن بۇنىڭدىن كىرگەن قوشۇمچە كىرىم ئائىلىنىڭ ئوتتۇراھال تۇرمۇشىغا يېتىدۇ. مەن مۇشۇنداق شارائىتتا ھەج قىلىشىم كېرەكمۇ؟ ھەج قىلىش ئۈچۈن ھەم مۇشۇ مالنى سەرپ قىلىشىم كېرەكمۇ؟، ئەگەر مەن بانكىدا قويغان ئەسلى پۇلدىن مەلۇم مىقداردا ئېلىپ ھەج قىلىش ئۈچۈن خىراجەت قىلسام، ئۇ ئائىلىنىڭ ئايلىق خىراجىتىگە تەسىر كۆرسىتىدۇ ۋە مېنى ماددى جەھەتتىن چارچىتىپ قويدۇ. مەن قانداق قىلىشىم كېرەك؟.

ئۇلار بۇ سوئالغا مۇنداق جاۋاپ بەرگەن: سىزنىڭ ئەھۋالىڭىز يۇقىرىدا بايان قىلىنغاندەك بولسا سىزدە شەرىئى پرىنسىپتا بېكىتىلگەن ھەج قىلىشقا قادىر بولۇش دېگەن شەرت تېپىلمايدىكەن، شۇنىڭ ئۈچۈن سىز ھەج قىلىشقا قادىر ئەمەس. بۇ ھەقتە ئاللاھ تائالا قۇرئان كىرىمىدە مۇنداق دەيدۇ: **وَلِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ اِلَيْهِ سَبِيْلًا تَهْجِمُ**: **قادىر بولالىغان كىشىلەرنىڭ ئاللاھ ئۈچۈن كەبىنى زىيارەت قىلىشى ئۇلارغا پەرز قىلىندى.** [سۈرە ئال-ئىمران 97-ئايەت].

يەنە ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: **فَاتَّقُوا اللّٰهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ تَهْجِمُ**: **تاقىتىڭلارنىڭ يېتىشىچە ئاللاھقا تەقۋادارلىق قىلىڭلار.** [سۈرە تەغابۇن 16-ئايەت].

يەنە بىر ئايەتتە مۇنداق دېگەن: **وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ تَهْجِمُ**: **ئاللاھ سىلەرگە دىندا قىيىنچىلىق قىلمىدى.** [سۈرە ھەج 78-ئايەت]

ئاللاھ تائالا ياخشىلىققا مۇۋەپپەق قىلىسۇن. پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا، ئائىلە تاۋابىئاتلىرىغا ۋە ساھابى كىراملارىغا ئاللاھنىڭ رەھمەت-سالاملىرى بولسۇن.

سەئۇدى ئەرەبىستان ئىلمى تەتقىقات دىنىي پەتىۋا تەشۋىقات كومىتېتى ئەزالىرىدىن: شەيخ ئابدۇلئەزىز ئابدۇللاھ ئىبنى باز، شەيخ ئابدۇرەزاق ئەپپىي، شەيخ ئابدۇللاھ ئىبنى غۇدەييەن قاتارلىقلار.

سەئۇدى ئەرەبىستان ئىلمى تەتقىقات دىنىي پەتىۋا تەشۋىقات كومىتېتى (1135، 36).

خۇلاسە: يۇقىرىدىكى دەلىللەرگە ئاساسلانغاندا، سىز ئۆزىڭىزدە بار بولغان پۇل-مالنى ئائىلە ۋە پەرزەنتلىرىڭىزنىڭ كۈندىلىك تۇرمۇشىغا سەرپ قىلىشىڭىز زۆرۈر بولۇپ، ھازىرقى ئەھۋالىڭىزدا ھەج قىلىشىڭىز پەرز ئەمەس.

ئاللاھ ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچىدۇر.

تەكشۈرۈپ بېكىتكۈچى: نىزامىدىن تەمكىنى